

András. A későközépkori sodronyvértezek készítése is hasonló módszerekkel ismerhető meg: a láncpáncélok megismeréséhez ötvözni kell a történettudományt, a művészettörténetet, a történeti muzeológiát, a metallográfiát és a kísérleti régészetet. Nem véletlen, hogy a híres fegyvertörténészek és kutatók között olyanokat találunk, akik a fegyvertörténetől eltérő területen is otthonosan mozogtak. Martin Edward Burgess óraműves, Viollet-le-Duc építész-polihisztor, Bashford Dean pedig ichtyológus is volt, Lionello Giorgio Boccia szakértője volt a középkori bronz kispasztikának, Claude Blair pedig az ékszerészetnek és az ötvösművészetnek vált szakértőjévé.

De vajon mik lehetnek egy ilyen jellegű kutatás megközelítései és nehézségei? Hogyan egészíthetik ki egymást az egyes társtudományok? Mit árulnak el maguk a tárgyak és mit tudhatunk meg a hazai írott forrásokból? Tervezett előadásomban alapvetően ezekre a kérdésekre keresem választ, elsősorban módszertani szempontból.

Mogyorósi Renátó (PTE)

I. Károly szerepe a visegrádi királytalálkozóon

Magyarország a tárgyalt korszak elején egy meggyengült, széthullás szélén álló államalakulat volt. A királyi hatalom a XIII. század második felében elvesztette korábbi jelentőségét. Egyes bárók hercegeket raboltak el és gyilkoltak meg, királyokat vetettek fogságba – mindenféle következmény nélkül. A IV. László regnálása alatt teljes káoszba jutó ország gondjain csak némileg tudott javítani az utolsó Árpád-házi király. A feudális anarchiát felszámolni akaró és konszolidációra törekvő uralkodónak azonban váratlan halála miatt nem maradt sok ideje terveinek végrehajtásához.

A trónkövetelők háborúját megnyerő Anjou Károlynak tíz évébe került, amíg sikerült elérnie, hogy legitim módon is fejére kerüljön a Szent Korona, a következő tíz évben pedig az ország egységéért volt kénytelen harcolni. Az új uralkodó pozíciói igen roszkatag lábakon álltak, országát a belső problémák kötötték le, a külpolitikában pedig nem rendelkezett biztos támasszal. A potenciális szövetséges, Lengyelország gyenge volt, Ausztria megbízhatatlannak bizonyult, a csehek barátságát pedig azok a lengyel koronát érintő ambíciói miatt volt nehéz hosszútávon megtartani. Kelet-Közép-Európa e három államalakulata sok közös vonással rendelkezett, szinte azonos időben beszélhetünk hasonló jelenségekről velük kapcsolatban. Felmerül a kérdés, hogy a rengeteg belső probléma mellett hogyan voltak képesek felemelkedni és meghatározó szerepet betölteni a térségben ezek az államok? Mi volt a jelentősége a Visegrádon tető alá hozott közép-európai szövetségnek? Milyen érdekek mentén mozogtak és mit voltak kénytelenek feláldozni az együttműködés oltárán?

A magyar közvéleményben a mai napig él az a nosztalgia, hogy a Mátyás-kor mellett az Anjou-kor volt az, amely során Magyarország meghatározó tényező volt

Európában, bizonyos időszakokban pedig nagyhatalmi politikát folytatott. Nem szabad túlmisztifikálni ennek a korszaknak a jelentőségét, az mégis tény, hogy I. Károly az 1330-as évek elejére a térségben kvázi a mérleg nyelve volt, elképzelései szerint tudta alakítani a diplomáciai folyamatokat és ügyes politikájával hosszú távon volt képes rendezni ezen országok problémáit. Károly reálpolitikus volt, saját érdekei szerint cselekedett, a külső körülmények pedig mind az ő malmára hajtották a vizet. Sikerült elérnie azt, hogy János, Csehország királya annyi háborúskodás után lemondjon a lengyel koronára támasztott igényéről, ráadásul azt is elérte, hogy egyik fiának biztosítsa Lengyelország trónját, amit a csehek is elfogadtak. Hogyan sikerült ezt elérnie Károlynak? Mivel járult ehhez hozzá a visegrádi kongresszus? Mi volt Károly szerepe ezen a találkozón? Tanulmányom ezekre a kérdésekre igyekszik választ adni.

Ihász Barbara (SZTE)

Egy hugenotta elmékedései: François Hotman Francogallia-ja

François Hotman a magyar olvasóközönség számára az ismeretlen, avagy az alig ismert nevek közé sorolható, jóllehet a 16. századi Franciaország egyik legkiemelkedőbb teoretikusát tisztelhetjük benne. Jelentőségének legjobb mutatója, hogy Jean Bodin abszolutizmuselmélete tulajdonképpen Hotman fő művének, a *Francogallia*-nak a tételes cáfolata.

Hotman a pamfletirodalom fénykorának meghatározó szerzője, fő műve a korszak hugenotta eszméinek szintézise. A *Francogallia* forradalmi eszméivel hivatkozási alapot teremtett a protestánsok célkitűzéséhez, úgy, mint: vallásszabadságuk kivívása, a zsarnokság megakadályozása, politikai jogaik és befolyásuk előremozdítása. A *Francogallia* egyes fejezetei a szerző jelentős történetírói munkásságáról tanúskodnak, a frankok eredetét, nyelvét és történetét tárgyalják. Mindemellett a mű kulcsfontosságú részeit a kálvinizmus társadalmi, politikai doktrínáit is magába foglaló és azokat kiindulási alapnak tekintő, az állam kormányzására és felépítésére vonatkozó fejezetek adják. Ideája egy olyan állam, ahol az intézmények eleven gátjai a zsarnokság kialakulásának.

A vallásháborúk uralta 16. századi Franciaország az erős kezet kereste, ezért Hotman önkényellenességében a lázadó hugenottát és az állam tekintélyének további gyengítőjét látta. Vele ellentétben Jean Bodin volt az, aki a tárgyalt korszak nagy teoretikusa lett, kidolgozva a szuverén állam elméletét.